

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2585,Seminarium-popularnonaukowe-Z-kamera-po-PRL-u-Warszawa-4-listopada-2008-r.html>
08.04.2026, 20:57

Seminarium popularnonaukowe „Z kamerą po PRL-u” - Warszawa, 4 listopada 2008 r.

Zapraszamy na seminarium

[„Z kamerą po PRL-u”](#)

4 listopada 2008 r. odbyło się spotkanie na temat:

Obraz II wojny światowej w polskim filmie fabularnym

II wojna światowa i okupacja, zarówno niemiecka, jak i sowiecka, stanowią jedne z najważniejszych, tragicznych przeżyć Polaków w ostatnim stuleciu. Na tyle silnie odcisnęły się na jednostkowych i zbiorowych doświadczeniach, że w naturalny sposób stały się przedmiotem opowieści filmowych: o kampanii wrześniowej, polskim ruchu oporu, partyzantce, Powstaniu Warszawskim, martyrologii narodu polskiego, Holokauście, życiu codziennym w czasie okupacji, społecznych i psychologicznych konsekwencjach wojny, a po 1989 r. można jeszcze dodać filmy poświęcone Polakom pozostającym pod okupacją sowiecką (w tym aspekt „łagrowy”).

Filmy o II wojnie światowej miały wymiar historyczny, ale służyły często do odpowiedniego naświetlania aktualnych wątków propagandowych. Inne z kolei, unikając czujnego oka cenzury, pod pozorem ukazania historii opowiadały o realiach współczesnych. Do 1989 r. filmy były elementem walki o utrwalanie, kreowanie i rekonstruowanie pamięci, odgrywającej fundamentalną rolę w procesie kształtowania się tożsamości narodowej. Oprócz filmów dotyczących przede wszystkim kwestii historycznych i politycznych istniały przecież dzieła, które przyjmując perspektywę egzystencjalną, psychologiczną czy moralną, pokazywały człowieka postawionego w sytuacji wojny, spowodowanych przez nią trudnych i często nierozstrzygalnych wyborów.

Pokazane zostały fragmenty następujących filmów:

Zakazane piosenki (1946), reż. Leonard Buczkowski; **Kanał** (1956), reż. Andrzej Wajda; **Eroica** (1957), reż. Andrzej Munk; **Krzyż Walecznych** (1959), reż. Kazimierz Kutz; **Naganiacz** (1963), reż. Ewa i Czesław Petelscy; **Giuseppe w Warszawie** (1964), reż. Stanisław Lenartowicz; **Barwy walki** (1965), reż. Jerzy Passendorfer; **Westerplatte** (1967), reż. Stanisław Różewicz; **Jarzębina czerwona** (1970), reż. Ewa i Czesław Petelscy; **Trzecia część nocy** (1971), reż. Andrzej Żuławski.

Wykład wygłosił **prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski**.